

Digi- ja väestötietoviraston menettely asiakirjapyyntöä käsittelyssä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 28.1.2021 osoittamassaan kantelussa arvostellut Sisä-Suomen maistraatin ja Digi- ja väestötietoviraston menettelyä niille toimittamiensa tiedustelujen ja asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Kantelija oli 17.1.2019 lähettänyt silloiselle Sisä-Suomen maistraatille tiedustelun, johon hänelle oli vastattu 29.1.2019. Kantelija on tyytymätön saamaansa vastaukseen.

Kantelija oli lisäksi 26.6.2020 lähettänyt Digi- ja väestötietovirastolle asiakirjapyyntöä, jonka hän oli Digi- ja väestötietovirastolta 9.7.2020 saamansa vastauksen jälkeen vielä 29.7.2020 uudistanut. Kantelijan mukaan hänelle ei ole toimitettu hänen pyytämiään asiakirjoja.

MERKINTÄ

Kanteluun sisältynyt asiakirjapyyntö on käsitelty ja ratkaistu kantelusta erillisenä asiana (OKV/246/03/2021).

SELVITYS

Digi- ja väestötietovirasto on 31.3.2022 antanut menettelystään siltä pyytämäni selvityksen (DVV/1334/2022). Selvitys lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Asiaa koskevia säännöksiä

Hallintolain 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Viranomaiselta pyydetyn asiakirjan antamisesta päättämisestä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä. Pykälän 4 momentin mukaan asia on käsiteltävä viivytystä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjaa koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Arviointi ja johtopäätökset

Sisä-Suomen maistraatin menettely

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menetelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Pykälän 2 momentin mukaan oikeuskansleri ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Asiassa hankitaan oikeuskanslerin tarpeelliseksi katsoma selvitys.

Kantelun ja sen liitteenä olevan sähköpostiviestiketjun perusteella käy ilmi, että kantelija oli 17.1.2019 pyytänyt Sisä-Suomen maistraatista asiointiinsa liittyvää neuvontaa ja ohjeistusta, ja että hänelle oli 29.1.2019 vastattu.

Minulla ei ole kantelun ja sen liitteenä olevan Sisä-Suomen maistraatin vastauksen perusteella ollut aihetta epäillä toimenpiteitäni laillisuusvalvojana edellyttävää maistraatin lainvastaista menettelyä tai velvollisuuksien laiminlyöntiä. Kantelua ei näin ollen ole maistraatin menettelyn osalta ryhdytty enemmälti tutkimaan eikä asia siltä osin anna aihetta toimenpiteisiin.

Digi- ja väestötietoviraston menettely

Kantelusta ja sen liitteenä olevasta sähköpostiviestiketjusta käy ilmi, että kantelija oli 26.6.2020 lähettänyt Digi- ja väestötietoviraston muuttoneuvontaan asiakirjapyyntön, jossa hän oli pyytänyt kaikki 29.8.2014 jälkeen julkaistut versiot maistraattien käytössä olevasta valtakunnallisesta käytännesuosituksesta ulkomaalaisten ja suomalaisten kotikunnan rekisteröimisestä. Kantelijan pyyntöön oli 9.7.2020 vastattu lähettämällä hänelle Digi- ja väestötietoviraston kaksi ohjetta: ”Muuttoilmoituksen käsittelyn ohjeet” (2019) ja ”Milloin perheenjäsen saa kotikunnan Suomesta” (hyväksytty 4.3.2014).

Kantelija oli vastauksen saatuaan edelleen 29.7.2020 pyytänyt Digi- ja väestötietovirastolta ”Muuttoilmoituksen käsittelyn ohjeiden” kaikki versiot vuodesta 2014 lukien. Lisäksi kantelija oli kertonut saaneensa tiedon, että ulkomaalaisten kotikunnan rekisteröinnistä olisi erilliset ohjeet, ja pyytänyt lähettämään kaikki näiden ohjeiden 29.8.2014 jälkeen annetut versiot tai vahvistamaan, ettei muita ohjeita ollut kuin hänelle jo toimitettu 4.3.2014 päivätty ohje.

Olen pyytänyt Digi- ja väestötietovirastolta selvityksen, jossa olen pyytänyt erityisesti kiinnittämään huomiota siihen, oliko kantelijan 29.7.2020 lähettämään sähköpostiviestiin vastattu ja siinä yksilöity asiakirjapyyntö asianmukaisesti käsitelty.

Digi- ja väestötietoviraston selvityksen mukaan kantelijan 29.7.2020 lähettämä sähköpostiviesti oli jäänyt epähuomiossa kirjaamatta, minkä vuoksi siihen ei ollut myöskään vastattu. Asiaa oli Digi- ja väestötietovirastossa ryhdytty selvittämään, mutta lomakauden vuoksi ei ollut voitu heti vahvistaa, oliko mahdollisesti olemassa muita ulkomaalaisten kotikunnan rekisteröimiseen liittyviä ohjeita. Asia oli jäänyt kesken ja unohtunut.

Digi- ja väestötietoviraston selvityksen mukaan kantelijalle oli jäänyt vastaamatta, että 4.11.2019 vahvistettu ohje ”Ulkomaalaisten rekisteröinti maistraatissa” olisi ollut saatavissa. Mainittu ohje oli kuitenkin sittemmin annettu kantelijalle lokakuussa 2021 kotikunta- ja asuinpaikkamerkinnän tekemistä väestötietojärjestelmään koskeneen oikeudenkäynnin yhteydessä. Lisäksi kantelijalle oli jäänyt vahvistamatta, ettei edellä mainituista ohjeista löydy muita versioita.

Digi- ja väestötietovirasto on selvityksessään pahoitellut, ettei kantelijan asiakirjapyyntöön ollut vastattu.

Digi- ja väestötietovirasto on laiminlyödessään vastaamisen kantelijan 29.7.2020 lähettämään asiakirjapyyntöön menetellyt vastoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä asiakirjapyyntöä käsittelemistä säädettyä. Saamani selvityksen mukaan vastaamatta jääminen on aiheutunut huolimattomuudesta.

Toimenpiteet

Kiinnitän Digi- ja väestötietoviraston huomiota huolellisuuteen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijä

Pia Tulkki-Ansinn